

Z á p i s
z jednání Národní imunizační komise (NIKO), konaného dne 5. dubna 2019
na Ministerstvu zdravotnictví

Přítomni dle prezenční listiny (příloha 1).

1. Spalničky – aktuální epidemiologická situace, opatření, sdílení informací

V roce 2019 bylo do konce 13. kalendářního týdne v ČR evidováno celkem 402 případů onemocnění spalničkami. Nemocností 3,8 na 100 tisíc obyvatel se dosavadní část roku zařadila na první místo ve frekvenci případů spalniček od roku 1992, kdy nemocnost za celý rok činila 4,03/100 000. Přítomní byli obeznámeni s dynamikou vývoje epidemiologické situace od počátku roku 2018 do současné doby, věkovou a geografickou distribucí případů, analýzou případů podle očkovacího statusu nemocných osob a připomenuty byly základní údaje o vývoji proočkovanosti proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám v ČR.

Zástupkyně Odborné společnosti praktických dětských lékařů ČLS JEP (dále jen „OSPDL“) v NIKO a přizvaná zástupkyně Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost ČR (dále jen „SPLDD“) požádaly o zlepšení stavu sdílení informací o aktuální epidemiologické situaci ve výskytu spalniček cestou Ministerstva zdravotnictví (dále jen „MZ“) a krajských hygienických stanic směrem k praktickým pediatrům. Podrobné kroky k zajištění intenzivnější spolupráce při výměně relevantních informací budou projednány na nejbližší poradě ředitelů protiepidemických odborů, kam budou zástupkyně OSPDL a SPLDD přizvány.

Zástupce České vakcinologické společnosti ČLS JEP (dále jen „ČVS“) poukázal na nedostupnost přehledných hlášených údajů získaných z EPIDAT a ISIN o celkové nemocnosti, věkově specifické nemocnosti, počtu hlášených případů v čase a smrtelnosti na vybraná infekční onemocnění (např. spalničky) pro zástupce odborných lékařských společností ani pro členy NIKO, které by umožňovalo provádět pravidelnou a rychlou analýzu epidemiologické situace nejenom v průběhu epidemie. Bez těchto údajů není, dle zástupce ČSV, možné zavádět ani vyhodnocovat účinná strategická opatření v očkování.

MZ uvedené vzalo na vědomí s tím, že systém ISIN neumožňuje t. č. data v požadovaném formátu široké odborné společnosti volně nabídnout. Sběr dat probíhá v souladu se zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění, náleží do gesce MZ, KHS a také Státního zdravotního ústavu, při kterém je zřízena Expertní pracovní skupina NIKO (dále jen „EPS NIKO“).

Zástupkyně OSPDL a SPLDD dále poukázaly na nejednotný přístup k výkladu a praktické realizaci hrazení vyšetřování protilátek proti spalničkám u vytipovaných kontaktů s nemocnými zdravotními pojišťovny. MZ ve spolupráci se zástupci zdravotních pojišťoven v NIKO připraví stanovisko s jednotným výkladem dané problematiky, které bude předáno pro praktickou potřebu v terénu.

2. Novela zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

Diskutována byla problematika možného rozšíření spektra vakcín hrazených ze zdravotního pojištění v režimu zákona č. 48/1997 (dále jen „zákon“). NIKO byla

seznámena s návrhy a připomínkami ČVS k projednávané novele zákona, které byly připraveny a odsouhlaseny výborem společnosti a podpořeny vybranými členy výboru Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP a OSPDL.

NIKO vzala na vědomí návrh ČVS na doplnění textu v § 30, odst. 2, písmeno b, bod 7., poslední věta zákona tak, že do hrazených služeb budou zahrnuta též očkování provedená před plánovaným výkonem nebo léčbou vedoucí k závažnému imunodeficitu. Návrh ČVS MZ dále rozpracuje ve smyslu upřesnění, které bude zasláno členům NIKO k odsouhlasení. Návrh je plně v souladu s odbornými lékařskými doporučeními, podle kterých je u pacientů s plánovanou splenektomií nezbytné zahájit očkování ještě před vlastním výkonem, tedy v době, kdy lze očekávat kvalitativně i kvantitativně vyšší odpověď na očkování než při očkování až po provedeném výkonu. Uvedený postup umožní vykázat a uhradit očkování již v době, kdy bude stanovena indikace splenektomie (ne až v době, kdy bude splenektomie provedena). Navrhovaná úprava nepovede ke zvýšení ekonomických nákladů na pacienta a očkování, protože danému pacientovi je nyní stejné očkování hrazeno ve stejném rozsahu a cenovém rozpětí s tím rozdílem, že nyní se hradí až po výkonu, tedy v době, kdy účinnost očkování nemusí být na takové úrovni jako při provedení očkování před plánovaným výkonem. Navrhovaná úprava by umožnila úhradu očkování buď před výkonem nebo po výkonu (např. splenektomie po úrazu). Podobně úprava umožní očkování pacientů ještě před zahájením biologické léčby/chemoterapie/ radioterapie, a to v souladu s diagnostickým upřesněním ve vazbě na základní onemocnění a indikovanou léčbou specializovaným centrem nebo před plánovanou transplantací. Očkování tedy bude provedeno v době, kdy lze očekávat nejlepší odpověď imunitního systému na očkování a vytvoření podmínek pro zajištění kvalitnější ochrany pacienta při stejných ekonomických nákladech.

NIKO vzala na vědomí také následující návrhy ČVS na úpravu novely zákona:

- Rozšíření hrazených služeb o očkování proti klíšťové encefalitidě u vybraných kohort osob s jasně definovaným věkovým rozmezím, které budou ještě předmětem dalších odborných diskusí. Uvedený návrh byl rovněž jedním ze závěrů jednání EPS NIKO dne 22. ledna 2018.
- Rozšíření hrazených služeb o očkování proti invazivním meningokokovým onemocněním způsobeným *Neisseria meningitidis* sérologické skupiny B a sérologické skupiny A, C, W, Y, které je zatím uvažováno ve čtyřech možných věkově vymezených variantách, které budou ještě předmětem dalších odborných diskusí. MZ připraví několik možných scénářů, včetně nákladové náročnosti k další odborné diskusi.
- Rozšíření hrazených služeb o očkování proti gastroenteritidě způsobené infekcí rotaviry.

NIKO doporučila zahájit co nejdříve další jednání mezi zdravotními pojišťovkami a MZ o možnosti rozšíření úhrad očkování, ke kterému doporučuje vždy přizvat zástupce navrhujících odborných lékařských společností.

3. Problematika očkování v kontextu připravované novely zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

V § 50 je v rámci novely výše uvedeného zákona navrženo rozšířit povinnost přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, i na subjekty, které vykonávají činnost, v jejíž náplni je péče o dítě starší 3 let s omezením do doby zahájení

povinné školní docházky. Doposud se povinnost přijetí pouze řádně očkovaného dítěte do předškolního zařízení vztahuje pouze na mateřské školy, s výjimkou dětí plnicích povinnou školní docházku, a na dětské skupiny. Na živnosti zajišťující péči o děti do zahájení povinné školní docházky, podléhající v souladu se zákonem o ochraně veřejného zdraví výkonu státního zdravotního dozoru, se tato povinnost vztahuje pouze tehdy, pokud se jedná o živnost péče o dítě do 3 let věku. Z tohoto důvodu se navrhuje úprava znění příslušného paragrafu tak, aby se předmětná povinnost vztahovala i na děti starší 3 let. Tímto návrhem dochází k narovnání povinností u všech typů předškolních kolektivních zařízení, která podléhají výkonu státního zdravotního dozoru, tzn. u mateřských škol, dětských skupin a živností uvedené v zákoně o ochraně veřejného zdraví.

Podle § 46 stávajícího znění výše uvedeného zákona se očkování neprovede při zjištění imunity vůči infekci nebo zjištění trvalé kontraindikace. O této skutečnosti vydá poskytovatel zdravotních služeb potvrzení. Nově se navrhuje, aby doklad o provedeném pravidelném očkování nebo doklad o tom, že je dítě k nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou indikaci, vydal poskytovatel zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost. Doklad o provedeném pravidelném očkování nebo doklad, že je dítě proti nákaze imunní, nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci, je novelou zákona o ochraně veřejného zdraví navrhován k vydání poskytovateli zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, a to i s ohledem na praktické zkušenosti orgánů ochrany veřejného zdraví (KHS) z výkonu státního zdravotního dozoru, v rámci kterého jsou předkládány doklady vydané lékaři, do jejichž odbornosti posouzení trvalé kontraindikace očkování u daného dítěte nepřísluší. Lékařem, který má k dispozici veškeré údaje o zdravotním stavu dítěte, je lékař s odborností praktické lékařství pro děti a dorost, který je odpovědný za komplexní posouzení zdravotního stavu dítěte a do jehož odbornosti očkování dětí spadá, a který podle zákona o ochraně veřejného zdraví očkování provádí. Uvedené považujeme za souladné i s diskutovanými kroky v rámci probíhajících diskuzí v otázce reformy primární péče.

4. Antigenní složení očkovacích látek pro pravidelná, zvláštní a mimořádná očkování pro rok 2020 – možnosti rozšíření portfolia hexavakcín

NIKO byla seznámena s možností uvedení dalšího antigenního složení hexavakcíny s obsahem antigenů proti *Bordetella pertusis* rozšířeným o fimbrie 2 a 3 do připravovaného návrhu Antigenního složení očkovacích látek pro pravidelná, zvláštní a mimořádná očkování pro rok 2020, který bude cestou EPS NIKO předložen ke schválení.

5. Různé

- Zákon o náhradě újmy způsobené povinným očkováním

Vláda dne 25. března 2019 schválila návrh zákona MZ, který upravuje odškodnění těch osob, kterým vznikla újma na zdraví v důsledku povinného očkování. Podmínkou odškodnění je žádost, kterou poškozený, nebo jeho zákonný zástupce, podá spolu s dalšími podklady na MZ do tří let od doby, kdy vznikla újma. Případy budou posuzovány odbornou komisí individuálně, na základě odborných znaleckých posudků. Žadatel bude mít možnost obrátit se

s případným odvoláním na soud. Zákon přináší zmocnění pro příslušný prováděcí předpis, který bude řešit konkrétní otázky spojené s vlastním procesem odškodnění.

Kontroly proočkovanosti, SZD v zařízeních předškolního vzdělávání

Zástupkyně OSPDL a SPLDD upozornily na nutnost důsledné spolupráce mezi KHS a pediatry při aktivním vyhledávání neočkovaných dětí s rozdělením podle důvodů neprovedení očkování.

- Zrušení očkovacího centra FN v Motole

Zástupkyně OSPDL a SPLDD upozornily NIKO na zrušení očkovacího centra ve FN Motol pro potřeby pacientů mimo tuto nemocnici, které jako jediné v ČR zajišťovalo očkování imunokompromitovaných dětí. NIKO doporučuje projednat převzetí této činnosti všemi fakultními nemocnicemi a po domluvě s praktickými a klinickými pediatry a infektology zřídit centra pro očkování imunokompromitovaných, vysoce rizikových dětí (alergie, anafylaxe v anamnéze apod.) v každé fakultní nemocnici, podobně jako již dnes fungují očkovací centra ve FN Hradec Králové a ve FN Brno.

- Národní zdravotnický informační portál (NZIP)

NIKO doporučuje upravit současně připravovanou podobu a interaktivitu NZIP do uživatelsky přívětivější a přehlednější podoby, s možností nalezení potřebných informací přímo na tomto portálu, nikoli nutnosti dostávat se složitým způsobem k informacím o očkování přes řadu internetových odkazů na jiných portálech, např. SZÚ nebo odborných společností.

V Praze dne 17. dubna 2019

Zpracoval: MUDr. Jozef Dlhý, Ph.D.

Verifikovala: Eva Gottvaldová